

ZARZĄDZENIE NR *114*/2020

Dyrektora Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie

z dnia *23 listopada 2020 r.*

w sprawie sposobów realizacji form pomocy udzielanej
przez Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie
osobom usamodzielnianym z pieczy zastępczej

Na podstawie art. 140 ust. 1 i art. 180 pkt. 3 w zw. z art. 182 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821) oraz na podstawie § 3 ust. 2 pkt. 12 Statutu Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie przyjętego przez Radę Miasta Stołecznego Warszawy Uchwałą Nr XX/676/2007 z dnia 6 grudnia 2007 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 261 poz. 8512, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1

Wprowadza się sposoby realizacji form pomocy osobom usamodzielnianym, opuszczającym pieczę zastępczą instytucjonalną i rodzinną, stanowiące załącznik do niniejszego Zarządzenia.

§ 2

Wykonanie Zarządzenia powierza się Kierownikowi Działu Wsparcia Specjalistycznego i Szkoleń Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Kierownikowi Działu ds. Instytucjonalnej Pieczy Zastępczej, Kierownikom Zespołów ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej, pracownikom Wieloosobowego Stanowiska ds. Zawodowej Pieczy Zastępczej i Kierownikowi Działu Świadczeń Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie.

§ 3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

DYREKTOR
Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie

Agnieszka Patela-Owczarczyk

Załącznik nr 1
do Zarządzenia Nr 114/2020
Dyrektora Warszawskiego
Centrum Pomocy Rodzinie
z dnia 23.11.2020 r.

Sposoby realizacji form pomocy udzielanej przez Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie osobom usamodzielnianym z pieczy zastępczej

Przyznanie pomocy osobom usamodzielnianym reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821).

Słowniczek

- 1) **ustawa** - ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821);
 - 2) **osoba usamodzielniana** - zgodnie z art. 140 ust. 1 ww. ustawy osoba opuszczająca po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą (...) w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu, zwana dalej w Zarządzeniu również „osobą usamodzielniającą się”;
 - 3) **mieszkanie dla usamodzielnianych** – lokal znajdujący się w zasobach Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie z przeznaczeniem na potrzeby mieszkaniowe usamodzielnianych wychowanków, który jest im czasowo udostępniany na podstawie umowy użyczenia;
 - 4) **opiekun usamodzielnienia** – osoba wskazana na rok przed osiągnięciem pełnoletności przez osobę usamodzielnianą i zaakceptowana przez Dyrektora Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie lub jego Zastępcę. Opiekunem usamodzielnienia może zostać osoba tworząca rodzinę zastępczą, prowadząca rodzinny dom dziecka, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, pracownik socjalny powiatowego centrum pomocy rodzinie, osoba będąca w placówce opiekuńczo-wychowawczej wychowawcą lub psychologiem lub inna osoba wskazana przez osobę usamodzielnianą, zgodnie z art. 45 ust. 3 ustawy. Ustanowienie opiekuna usamodzielnienia leży w interesie osoby usamodzielnianej, gdyż bez niej nie może być opracowany indywidualny program usamodzielnienia (zwany dalej IPU);
 - 5) **indywidualny program usamodzielnienia (IPU)** – program opracowany przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielnienia co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem pełnoletności. IPU wyznacza cele i zadania do realizacji i jest opracowywany z uwzględnieniem potrzeb osoby usamodzielnianej. Program usamodzielnienia określa w szczególności zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem usamodzielnienia oraz sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz podjęciu zatrudnienia;
 - 6) **WCPR** – Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie;
- PUNKTUS** – Punkt Wsparcia dla Usamodzielniającej się Młodzieży.

I. Wprowadzenie

Zgodnie z ustawą do zadań własnych m.st. Warszawy należy organizowanie wsparcia osobom usamodzielniającym się, opuszczającym rodziny zastępcze (spokrewnione, niezawodowe i zawodowe), rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze (typu socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego, rodzinnego) oraz regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne poprzez wspieranie procesu usamodzielnienia oraz finansowanie pomocy przyznawanej osobom usamodzielniającym się. Osoby opuszczające pieczę zastępczą po osiągnięciu pełnoletniości są wspierane przez pracowników WCPR – koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej (wychowankowie z rodzinnych form pieczy zastępczej) lub pracownika socjalnego (osoby z instytucjonalnych form pieczy zastępczej). Ponadto wychowankom udzielana jest pomoc finansowa, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i zatrudnienia oraz pomoc prawna i psychologiczna.

W związku z usamodzielnieniem około 200 wychowanków rocznie opuszcza pieczę zastępczą w m.st. Warszawie, w tym około 100 osób instytucjonalną pieczę zastępczą. Zgodnie z obowiązującymi przepisami proces usamodzielnienia trwa od 18 do 26 roku życia. Ma na celu wejście osoby usamodzielniającej się w dorosłe, samodzielne życie w integracji ze środowiskiem. Wskazana pomoc ukierunkowana jest na towarzyszenie i wsparcie pełnoletnich wychowanków w podejmowaniu różnych ról społecznych oraz ich realizacja w sposób akceptowany społecznie. Pracownicy WCPR ściśle współpracują z wychowankiem, jego opiekunem usamodzielnienia oraz, w sytuacji innych potrzeb, ze specjalistami z różnych dziedzin, w celu wsparcia wychowanka w osiągnięciu samodzielności.

Pomoc merytoryczna ukierunkowana jest na diagnozę potrzeb usamodzielniających się osób oraz zaplanowanie odpowiedniej i adekwatnej pomocy. Działania WCPR wobec pełnoletnich wychowanków wspierają liczne organizacje pozarządowe działające w obszarze pieczy zastępczej na terenie m.st. Warszawy.

II. Cel i uzasadnienie

Założenia działań wobec osób usamodzielniających się wynikają z Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2019-2021, przyjętego Uchwałą Nr XIII/266/2019 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 30 maja 2019 r. W programie zapewnienie wsparcia osobom usamodzielniającym się zostało określone jako odrębny cel. Podczas jego tworzenia zwrócono uwagę na potrzebę wypracowania standardów działania w obszarze usamodzielnienia, by wychowankowie mogli otrzymać wsparcie adekwatne do swoich potrzeb i zwiększające szansę na samodzielne funkcjonowanie w społeczeństwie. Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2019-2021 zakłada, że wychowankowie pieczy zastępczej będą wspierani w procesie usamodzielnienia zgodnie z ich potrzebami, również zależnymi od stanu zdrowia.

Osoby opuszczające pieczę zastępczą rozpoczynając dorosłe życie rzadko mogą liczyć na wsparcie bliskich, a jedynie polegać na systemowych rozwiązaniach. Z tego względu tak istotne jest ich rozbudowanie i opracowanie takiego systemu pomocy, aby usamodzielniający się wychowankowie po zakończeniu realizacji indywidualnego

programu usamodzielnienia, wyposażeni w kompetencje społeczne i zawodowe potrafili budować swoje życie w sposób odpowiedzialny.

Biorąc pod uwagę powyższe, aby było możliwe podniesienie jakości oferowanego usamodzielniającym się wychowankom wsparcia, konieczne jest kompleksowe rozbudowanie oferty odpowiadającej na ich potrzeby obejmujące obszary wsparcia finansowego i merytorycznego.

III. Planowane formy pomocy udzielanej osobom usamodzielniającym się z pieczy zastępczej

Zgodnie z regulacjami ustawy pomoc pełnoletnim wychowankom usamodzielniającym się z pieczy zastępczej na terenie m.st. Warszawy udzielana jest w formie finansowej i merytorycznej.

1. Pomoc finansowa przysługująca osobom usamodzielniającym się

Pomoc finansowa wypłacana przez WCPR jest dostosowana do realiów funkcjonowania w m. st. Warszawy. Pozwala osobom usamodzielniającym się na stopniowe włączanie się w życie zawodowe i społeczne oraz oferuje wsparcie systemowe osobom pozbawionym pomocy rodziny.

1) Pomoc finansowa udzielana jest na:

- a) kontynuowanie nauki – osobom, dla których m.st. Warszawa jest powiatem właściwym do ponoszenia wydatków na finansowanie tej pomocy;
- b) usamodzielnienie – osobom, dla których m.st. Warszawa jest powiatem właściwym do ponoszenia wydatków na finansowanie tej pomocy;
- c) zagospodarowanie – osobom, dla których m.st. Warszawa jest powiatem właściwym ze względu na miejsce osiedlenia się.

2) Pomoc finansowa udzielana jest zgodnie z:

- a) ustawą,
- b) Uchwałą Rady m.st. Warszawy nr XXVII/794/2020 z dnia 27 lutego 2020 r. w sprawie podwyższenia wysokości kwoty pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki i na usamodzielnienie dla osób usamodzielnianych w m.st. Warszawie,
- c) według wytycznych zawartych w Zarządzeniu Nr 92/2019 Dyrektora Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie z dnia 5 listopada 2019 r.

3) Pomoc finansowa przyznawana jest osobom usamodzielniającym się, realizującym indywidualny program usamodzielnienia po złożeniu wniosku wraz z niezbędną dokumentacją, określoną w Zarządzeniu Nr 92/2019 Dyrektora Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie z dnia 5 listopada 2019 r.

4) Przyznanie pomocy finansowej następuje w drodze decyzji administracyjnej, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego.

2. Pomoc merytoryczna przysługująca osobom usamodzielniającym się

Pomoc merytoryczna udzielana jest osobom usamodzielniającym się w obszarze uzyskania odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia, pomocy prawnej i psychologicznej. Pomoc ta ma dla osób usamodzielniających się istotne znaczenie ze względu na specyfikę dużego miasta, jakim jest m.st. Warszawa oraz doświadczenia z rodziny pochodzenia. Udzielanie pomocy wynika z art. 140 ust. 1 ustawy. Jednocześnie ustawa nie precyzuje form

pomocy udzielanej osobom usamodzielniającym się, pozostawiając inicjatywę podmiotom zobowiązanym do jej realizacji. WCPR ofertę pomocy pełnoletnim wychowankom została ukształtowana na podstawie diagnozy potrzeb osób usamodzielniających się.

Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych

- 1) Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych świadczona jest przez:
 - a) pracownika socjalnego Działu ds. Instytucjonalnej Pieczy Zastępczej (wobec wychowanków usamodzielniających się z instytucjonalnej pieczy zastępczej),
 - b) koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej z Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej (wobec wychowanków usamodzielniających się ze spokrewnionych i niezawodowych rodzin zastępczych),
 - c) koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej z Wieloosobowego Stanowiska ds. Zawodowej Pieczy Zastępczej (wobec wychowanków usamodzielniających się z zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka),
 - d) pracownika socjalnego w PUNKTUS.
- 2) Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych świadczona jest w formie:
 - a) prowadzenia mieszkań dla usamodzielnianych,
 - b) partycypowania w kosztach utrzymania ww. mieszkań (częściowa opłaty za lokal: media i czynsz, energia elektryczna, gaz),
 - c) wsparcia indywidualnego udzielanego przez pracowników wymienionych w pkt. 1.
 - d) Zasady użyczania mieszkań określa Zarządzenie Nr 56/2019 Dyrektora Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie z 02.07.2019 r. w sprawie wprowadzenia zasad użyczania mieszkań dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.

Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia

W WCPR osobom usamodzielniającym się pomoc w uzyskaniu zatrudnienia świadczona jest w PUNKTUS w formie:

- a) konsultacji indywidualnych oraz zajęć grupowych udzielanych przez doradcę zawodowego,
- b) konsultacji psychologicznych indywidualnych i grupowych udzielanych przez psychologa,
- c) wsparcia pracownika socjalnego,
- d) konsultacji indywidualnych i warsztatów prowadzonych przez przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na terenie m.st. Warszawy.

Pomoc prawna

Pomoc prawna osobom usamodzielniającym się świadczona jest w formie konsultacji indywidualnych udzielanych przez prawnika w PUNKTUS.

Pomoc psychologiczna

Pomoc psychologiczna osobom usamodzielniającym się świadczona jest w PUNKTUS w formie:

- a) indywidualnych konsultacji psychologicznych udzielanych przez psychologów,
- b) terapii indywidualnej i grupowej prowadzonej przez terapeutów, terapeutę-seksuologa i terapeutę ds. uzależnień,
- c) grupy wsparcia prowadzonej przez psychologa i pracownika socjalnego,
- d) warsztatów psychoedukacyjnych prowadzonych przez psychologów, terapeutów, doradcę zawodowego,
- e) warsztatów z zakresu świadomego rodzicielstwa z wykorzystaniem modeli niemowląt RealCare Baby 3 prowadzonych przez zespół specjalistów minimum 3 razy w roku,
- f) indywidualnych konsultacji psychiatrycznych,
- g) innych form zgłaszanych przez osoby usamodzielniające się.

PUNKTUS Punkt Wsparcia dla Usamodzielniającej się Młodzieży

- 1) Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia, pomoc psychologiczna i prawna udzielana jest bezpłatnie.
- 2) Zapisy do specjalistów odbywają się drogą telefoniczną: 887 870 551 lub elektroniczną: punktus@wcpr.pl.
- 3) Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia oraz psychologiczna świadczona jest również we współpracy z przedstawicielami organizacji pozarządowych działających na rzecz usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej na terenie m.st. Warszawy i przyjmujący w PUNKTUS.
- 4) Zakres prac specjalistów i zaangażowane etaty na lata 2020-2021 zawarte są w załączniku nr 2.

Stanowisko	Opis	Liczba godzin rocznie/etaty
psycholog	1. Diagnoza mocnych i słabych stron wychowanków. 2. Diagnoza funkcjonowania psychospołecznego/ kompetencji społecznych. 3. Sporządzenie informacji dla wychowanka w zakresie kompetencji społecznych, radzenia sobie ze stresem, itp. 4. Przygotowanie wychowanka do radzenia sobie w sytuacjach trudnych, takich jak: bezrobocie, problemy zdrowotne uniemożliwiające podjęcie/ kontynuowanie pracy, adaptacja do nowych warunków pracy i mobilności zawodowej. 5. Wsparcie wychowanków w wychowywaniu dzieci w perspektywie pracy zawodowej. 6. Prowadzenie grupy wsparcia. 7. Poradnictwo psychologiczne/konsultacje indywidualne. 8. Wsparcie w codziennym społecznym funkcjonowaniu. 9. Prowadzenie warsztatów umiejętności społecznych i wychowawczych. 10. Obsługa mediów społecznościowych.	2 etaty
terapeuta	1. Prowadzenie terapii indywidualnej w obszarach celów określonych przez wychowanka. 2. Prowadzenie terapii grupowej. 3. Prowadzenie szkoleń we współpracy z psychologiem.	2 etaty
terapeuta-seksuolog	1. Prowadzenie terapii indywidualnej w obszarze rozwoju seksualnego. 2. Prowadzenie terapii grupowej. 3. Prowadzenie szkoleń we współpracy z psychologiem/terapeutą.	1/8 etatu
terapeuta ds. uzależnień	1. Prowadzenie terapii indywidualnej w obszarze uzależnień fizycznych i behawioralnych. 2. Prowadzenie terapii grupowej w obszarze uzależnień fizycznych i behawioralnych. 3. Prowadzenie szkoleń we współpracy z psychologiem/terapeutą.	1 etat
psychiatra	1. Przygotowywanie poszerzonej diagnozy psychologicznej. 2. Wsparcie farmakologiczne. 3. Uzupełnienie terapii psychologicznej. 4. Ścisła współpraca z terapeutą.	nie więcej niż 300 godzin
doradca zawodowy	1. Wsparcie w wytyczaniu ścieżki zawodowej/edukacyjnej. 2. Określanie predyspozycji zawodowych i edukacyjnych wychowanków. 3. Opracowanie indywidualnego planu edukacji i ścieżki zawodowej w perspektywie systemu oświaty i potrzeb rynku pracy. 4. Pomoc w wyborze kursów doszkalających realizowanych na zewnątrz. 5. Przekazywanie wychowankom informacji zawodowej. 6. Prowadzenie grupowych zajęć aktywizujących. 7. Ścisła współpraca z psychologiem określającym zasoby i kompetencje społeczne wychowanka. 8. Aktywne wsparcie w zakresie poszukiwania pracy/staży. 9. Pomoc we wchodzeniu na rynek pracy, w tym obsługa portali typu LinkedIn (edukacja w zakresie postrzegania pracowników przez pracodawców w obszarze mediów społecznościowych).	nie więcej niż 700 godzin

	10. Pomoc w uzyskaniu pierwszych doświadczeń zawodowych w bezpiecznym środowisku biznesowym. 11. Motywowanie do utrzymania pracy/staży. 12. Towarzyszenie w sytuacji zmiany, realizowania obranej ścieżki zawodowej, poszukiwania pracy lub rozwoju zawodowego. 13. Współpraca z pracodawcą, instytucjami wspierającymi osoby wchodzące na rynek pracy, rekruterami.	
pracownik socjalny	1. Wsparcie w zakresie zarządzania budżetem domowym wytworzonym z pracy zarobkowej i utrzymania lokalu (kredyty, wydatki, gospodarowanie finansami). 2. Praca z wychowankiem nad godzeniem życia osobistego i zawodowego. 3. Wsparcie w nauce gotowania, organizacji zakupów i planowania wydatków. 4. Wsparcie w nauce organizacji czasu wolnego w sposób konstruktywny, rozwoju zainteresowań i pasji. 5. Wsparcie wychowanków w wychowywaniu dzieci w perspektywie pracy zawodowej. 6. Prowadzenie grupy wsparcia. 7. Prowadzenie warsztatów umiejętności społecznych i wychowawczych. 8. Poradnictwo osobiste, wychowawcze i zawodowe. 9. Wsparcie wychowanków świadczone w ich miejscu zamieszkania.	2 etaty
radca prawny/adwokat	1. Zapoznanie wychowanków z obowiązującym stanem prawnym w każdym obszarze funkcjonowania, także podatkowym i komorniczym. 2. Zapoznanie wychowanków z przysługującymi im uprawnieniami oraz spoczywającymi na nich obowiązkami. 3. Pomoc w rozwiązaniu problemów prawnych, jak np. odzyskanie alimentów czy długi niezawinione. 4. Pomoc prawna w założeniu i prowadzeniu działalności gospodarczej. 5. Pomoc w związku z postępowaniem przygotowawczym, administracyjnym, sądowym. 6. Pomoc w przygotowaniu pism procesowych w postępowaniu przygotowawczym lub sądowym. 7. Przygotowanie opinii prawnej. 8. Inne sprawy o charakterze prawnym zgłaszane przez wychowanków.	nie więcej niż 300 godzin